

IV

*(Informacije)*INFORMACIJE INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE
UNIJE

SVET

EVROPSKA KOMISIJA

Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2012 o izvajanju prenovljenega okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018)

(2012/C 394/03)

1. UVOD

V skladu z Resolucijo Sveta o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018) ⁽¹⁾, imenovano tudi „strategija EU za mlade“, je treba ob koncu vsakega triletnega obdobja pripraviti poročilo EU o mladih, ki ima dvojni namen: v poročilu se oceni napredek, hkrati pa je tudi podlaga za določitev prednostnih nalog za prihajajoče delovno obdobje.

Osnutek skupnega poročila EU o mladih spremljata dva delovna dokumenta služb Komisije: prvi opisuje položaj mladih v EU, drugi pa analizira ukrepe, sprejete na podlagi prenovljenega okvira.

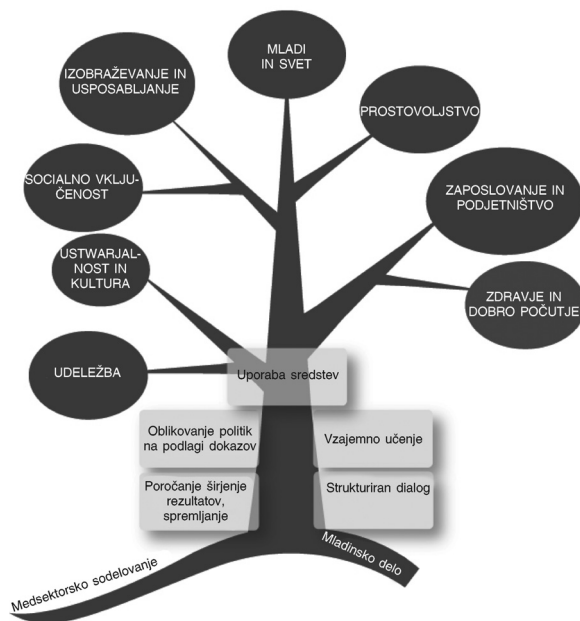
2. IZVAJANJE PRENOVLJENEGA OKVIRA ZA EVROPSKO SODELOVANJE

Svet je leta 2009 potrdil prenovljeni okvir za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018), ki temelji na sporočilu „Strategija EU za mlade – vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja“. Dva splošna cilja prenovljenega okvira sta ob krepitevi sodelovanja in izmenjavi dobrih praks:

(i) ustvariti več možnosti in enake možnosti za vse mlade v izobraževanju in na trgu dela ter

(ii) spodbujati aktivno državljanstvo, socialno vključenost in solidarnost med vsemi mladimi.

⁽¹⁾ UL C 311, 19.12.2009, str. 1.

Prenovljeni okvir temelji na ukrepih. Kot je prikazano v drevesnem diagramu, je razdeljen na osem področij politik („področij ukrepanja“): izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje in podjetništvo, socialna vključenost, zdravje in dobro počutje, udeležba kultura in ustvarjalnost, prostovoljstvo ter mladi in svet.

Instrumenti, na katerih okvir sloni, so naslednji: Oblikovanje politik, utemeljeno na dokazih, Vzajemno učenje, redna poročila o napredku, širjenje rezultatov in spremljanje, strukturiran dialog z mladimi in mladinskimi organizacijami ter uporaba programov in skladov EU. V tem okviru je Mladinsko delo ⁽¹⁾ obravnavano kot podpora vsem področjem ukrepanja, medsektorsko sodelovanje pa kot temeljno načelo.

3. EVROPA 2020 – PODPORA MLADIM V ČASU KRIZE

Evropa prestaja krizo, ki je mlade Evropejce prizadela z doslej najvišjimi stopnjami brezposelnosti ter tveganjem socialne izključenosti in revščine. Strategija EU za pametno, trajnostno in vključujočo rast Evropa 2020 določa okvir za usklajeni evropski odziv, da bi iz krize izšli močnejši ter izboljšali dolgoročno blaginjo evropskih državljanov.

V Strategiji Evropa 2020 je velik poudarek na mladih, med drugim s krovnim ciljem zmanjšanja šolskega osipa in povečanja doseganja terciarne izobrazbe. Dva druga krovna cilja strategije se prav tako jasno nanašata na mlade, in sicer zmanjšanje tveganja revščine in povečanje deleža zaposlenega prebivalstva.

⁽¹⁾ Mladinsko delo zajema široko paleto družbenih, kulturnih, izobraževalnih ali političnih dejavnosti mladih, z mladimi ali za mlade. Gre za „zunajšolsko“ izobraževanje in pristočasne dejavnosti, ki jih vodijo poklicni ali prostovoljni mladinski delavci in mladinski voditelji. Temelji na neformalnem učenju in prostovoljni udeležbi.

Poleg tega vodilna pobuda Mladi in mobilnost ⁽¹⁾ spodbuja mobilnost mladih, slednji pa so vključeni tudi v Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta ⁽²⁾ ter v Evropsko platformo proti revščini in socialni izključenosti ⁽³⁾. V zvezi s tem je Svet je nadgradil omenjene pobude s sprejetjem sklepov o pobudi Mladi in mobilnost – celovit pristop za obvladovanje izzivov, s katerimi se srečujejo mladi ⁽⁴⁾, in sklepov o socialni razsežnosti izobraževanja in usposabljanja ⁽⁵⁾.

(Svet je 26. novembra 2012 dosegel tudi politični dogovor glede priporočila Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja.)

Evropska komisija je v drugem evropskem semestru za usklajevanje gospodarskih politik poudarila potrebo po ukrepanju za zmanjšanje nesprejemljivo visoke stopnje brezposelnosti mladih. V letnem pregledu rasti 2012, ki določa prednostne naloge za ukrepanje na ravni EU in nacionalni ravni za spodbujanje rasti ter ustvarjanje delovnih mest, je Komisija države članice pozvala, naj podprejo ZAPOSLOVANJE mladih. Med konkretnimi priporočili je bilo spodbujanje kakovostnih vajeništev in pripravništev ter podjetniških spretnosti. Pozvala je tudi k reformam zakonodaje o zaposlovanju ter k reformam na področju izobraževanja in usposabljanja. Komisija je poleg tega izrazila zaskrbljenost, da je na preizkušnji socialno tkivo EU, ter države članice pozvala, naj zaščitijo ranljive osebe, ko gre za socialno zaščito, strategije vključevanja ter dostop do storitev, ki zagotavljajo vključevanje na trg dela in v družbo ⁽⁶⁾. Sprejeta so bila priporočila za posamezne države ⁽⁷⁾, ki upoštevajo stanje v posameznih državah članicah.

V teh okoliščinah je Evropska komisija predlagala posebno pobudo Priložnosti za mlade ⁽⁸⁾, katere cilj je zagotoviti uporabo finančnih sredstev ter okrepiti prizadevanja za znižanje brezposelnosti mladih in povečanje njihove zaposljivosti. Komisija je državam članicam tako svetovala boljšo uporabo Evropskega socialnega sklada za podporo mladim. Akcijske skupine Komisije pomagajo osmim državam članicam ⁽⁹⁾, v katerih je brezposelnost mladih nad povprečjem. Poleg tega nedavni „sveženj o zaposlovanju“ ⁽¹⁰⁾ vključuje prvo poročilo o napredku v zvezi s pobudo Priložnosti za mlade in posvetovanje o novem okviru kakovosti za pripravništva. Svet je brezposelnost mladih in socialno vključenost obravnaval s sprejetjem Resolucije o dejavnem vključevanju mladih: boj proti brezposelnosti in revščini ⁽¹¹⁾ in sklepov o spodbujanju zaposlovanja mladih za uresničitev ciljev strategije Evropa 2020 ⁽¹²⁾.

Komisija si prizadeva tudi za odstranitev ovir, s katerimi se državljani EU, tudi mladi, srečujejo pri uveljavljanju svojih pravic kot državljani EU, zlasti pravice do prostega gibanja znotraj EU, med drugim za namene prostovoljnega dela, študija ali dela.

Prizadevanja za povečanje zaposljivosti, učne mobilnosti in udeležbe mladih podpirata obstoječa programa Vseživljenjsko učenje in Mladi v akciji, ki ju bo po letu 2014 nadomestil nov program EU na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa.

4. PRVO OBDOBJE PRENOVLJENEGA OKVIRA (2010–2012)

Skoraj vse države članice poročajo, da je prenovljeni okvir okrepil obstoječe prednostne naloge na nacionalni ravni, nekaj držav članic pa poudarja njegov neposredni učinek. Litva je prenovljeni okvir na primer uporabila kot vodilni dokument pri razvoju lastnega programa nacionalne mladinske politike, v Avstriji se je okrepila povezava med mladinsko politiko in politikami trga dela, v flamski skupnosti v Belgiji pa se je okrepil dialog z mladimi.

⁽¹⁾ COM(2010) 477.

⁽²⁾ COM(2010) 682.

⁽³⁾ COM(2010) 758.

⁽⁴⁾ UL C 326, 3.12.2010, str. 9.

⁽⁵⁾ UL C 135, 26.5.2010, str. 2.

⁽⁶⁾ COM(2011) 815.

⁽⁷⁾ COM(2012) 299.

⁽⁸⁾ COM(2011) 933.

⁽⁹⁾ Grčiji, Irski, Italiji, Latviji, Litvi, Portugalski, Slovaški in Španiji.

⁽¹⁰⁾ COM(2012) 173, SWD(2012) 98, SWD(2012) 99.

⁽¹¹⁾ UL C 137, 27.5.2010, str. 1.

⁽¹²⁾ Dok. 11838/11.

Prenovljeni okvir zagovarja medsektorski pristop na vseh ravneh pri izvajanju okvira mladinske politike. Večina držav članic poroča, da imajo nacionalno strategijo za mlade ali medsektorski načrt, namenjen mladim. Vse države članice razen dveh imajo medresorsko delovno skupino o mladih ali kak drug institucionaliziran instrument. Čeprav nekaj nacionalnih poročil o mladih daje dober zgled, pa take skupine pogosto sestavljajo različni akterji in zainteresirane strani z „osnovnega“ področja mladinske politike, medtem ko je sodelovanje drugih vladnih ministrstev šibko ali pa ga sploh ni, kar omejuje medsektorsko naravo skupin.

Na podlagi navedenega se priporoča, naj Komisija in države članice večjo pozornost namenijo razvijanju medsektorskega sodelovanja, zlasti vprašanju, kako bi pristope in metode mladinske politike in mladinskega dela lahko uporabili na drugih zadevnih področjih. Podpreti bi bilo treba vzpostavitev novih medsektorskih partnerstev ter razvijanje skupnih projektov in pobud v mladinskem sektorju.

Mladinsko delo podpira številna področja ukrepanja. Večina držav članic poroča, da so sprejele ukrepe za priznanje, podporo in nadaljnje razvijanje mladinskega dela v skladu z Resolucijo Sveta o mladinskem delu ⁽¹⁾. Julija 2010 je v okviru belgijskega predsedstva Svetu EU potekala evropska konvencija o mladinskem delu, na kateri so se zbrali oblikovalci politike in interesne skupine mladih iz vse Evrope ter sprejeli deklaracijo, ki obravnava prednostne naloge in ukrepe na področju mladinskega dela v prihodnjih letih.

4.1 Izvajanje osmih področij ukrepanja

Prenovljeni okvir na vsakem od področij ukrepanja predlaga pobude za države članice in/ali Komisijo. V nadaljevanju je pregled ukrepov, sprejetih na ravni EU, in tistih, o katerih so države članice poročale za delovno obdobje 2010–2012 ⁽²⁾.

Izobraževanje in usposabljanje

Komisija in države članice sodelujejo za izboljšanje izobraževanja in usposabljanja prek strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju „ET 2020“ ⁽³⁾. Svet je v zvezi s tem sprejel sklepe v odziv na sporočilo Komisije, ki je leta 2011 predlagala strategijo za posodobitev evropskih visokošolskih sistemov ⁽⁴⁾, sedaj pa Komisija pripravlja pobudo, v kateri poziva k ponovnem razmisleku o izobraževanju z vlaganjem v spretnosti za doseganje boljših socialno-ekonomskih rezultatov, ki naj bi se začela pred koncem leta 2012 kot podpora razvoju politike na področju spretnosti in kompetenc.

Prenovljeni okvir se osredotoča zlasti na neformalno učenje in priložnostno učenje kot dopolnilno orodje za pridobivanje medpredmetnih spretnosti ⁽⁵⁾, ki so zelo cenjene na trgu dela ⁽⁶⁾. Komisija je septembra 2012 ⁽⁷⁾ predložila osnutek priporočila Sveta o priznavanju in potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja, pripravljala pa tudi orodja za lažje beleženje spretnosti, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem.

Tako Komisija kot države članice dejavno podpirajo mladinske organizacije, ki ponujajo veliko možnosti za neformalno učenje. Veliko držav članic ⁽⁸⁾ poudarja vlogo mladinskega dela za pomoč mladim, ki zgodaj opustijo šolanje, da se vrnejo v izobraževanje ali na delo. V tem okviru so nedavno sprejele ukrepe za povečanje ozaveščenosti o neformalnem in priložnostnem učenju ter priznavanje učnih rezultatov na nacionalni ravni.

⁽¹⁾ UL C 327, 4.12.2010, str. 1.

⁽²⁾ Dejavnosti na področjih ukrepanja strategije so podrobneje opisane v delovnem dokumentu služb Komisije, ki spremlja to sporočilo.

⁽³⁾ UL C 119, 28.5.2009, str. 2.

⁽⁴⁾ UL C 372, 20.12.2011, COM(2011) 567.

⁽⁵⁾ Glej tudi okvir o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (UL L 394, 30.12.2006).

⁽⁶⁾ Raziskava Eurobarometer o odnosu delodajalcev do spretnosti.

⁽⁷⁾ COM(2012) 485, 5.9.2012.

⁽⁸⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 14.

Zaposlovanje in podjetništvo

Zaposlovanje mladih je bila splošna prednostna tema prve trojke predsedstev po začetku veljavnosti prenovljenega okvira. Svet je v tem obdobju sprejel resoluciji o dejavnem vključevanju mladih ⁽¹⁾ in vlogi mladinskega dela pri spodbujanju zaposljivosti mladih.

Iz nacionalnih poročil o mladih je razvidno, da je več držav članic spremenilo svoje delovno pravo ali uporabilo davčne spodbude za izboljšanje dostopa mladih do trga dela. Te pogosto spremljajo programi, ki mladim omogočajo pridobivanje delovnih izkušenj, tudi v tujini. Številni mladi so deležni svetovanja, ki ga nudijo izobraževalne ustanove, službe za zaposlovanje ali informacijske službe, namenjene mladim. Številne države brezposelnim in ranljivim mladim nudijo ciljno podporo, usposabljanja, svetovanje ali delovno prakso. V okviru formalnega izobraževanja so pogosto na voljo pripravništva, več držav pa ima vzpostavljene dvotirne izobraževalne sisteme, ki združujejo poučevanje v učilnici s pripravništvom ⁽²⁾.

Prvo obdobje strukturiranega dialoga se je prav tako osredotočilo na zaposlovanje mladih. Mladi so predlagali tudi konkretne ukrepe, ki so bili upoštevani v resoluciji Sveta ⁽³⁾; ta poudarja potrebo po dostopu do informacij o trgu dela, neformalnem učenju, okviru kakovosti za pripravništva, poudarjanju prožne varnosti in enakem dostopu do mobilnosti. Na podlagi priporočil in najboljših praks držav članic so bile oblikovane poznejše pobude Komisije, kot je osnutek priporočila o neformalnem in priložnostnem učenju ter v širšem okviru pobuda Priložnosti za mlade.

V večini držav članic se vse bolj spodbuja podjetniško izobraževanje. Osem držav je že sprejelo posebne strategije, 13 držav pa je podjetniško izobraževanje vključilo v svoje nacionalne strategije za vseživljenjsko učenje, mlade ali rast ⁽⁴⁾.

Na ravni EU je imelo podjetništvo mladih posebno mesto v evropskem tednu mladih, ki je mlade ozaveščal o pomenu podjetniških spretnosti in ustanovitvi podjetja kot poklicni možnosti. Izvajajo se tudi številni ukrepi v podporo podjetniškemu učenju na vseh ravneh izobraževanja.

Priporoča se, naj države članice in Komisija nadaljujejo skupna prizadevanja v boju proti brezposelnosti mladih in nadgrajujejo medsektorske pobude na tem področju.

Zdravje in dobro počutje

Mladi so na ravni EU posebna ciljna skupina evropskih pobud na področju zdravja, ki so bile sprejete za odpravljanje kajenja, škode zaradi uživanja alkohola, prehranskih motenj, debelosti in uporabe drog.

Vse države članice razen dveh poročajo, da so sprejele konkretne ukrepe na podlagi Resolucije Sveta o zdravju in dobrem počutju mladih ⁽⁵⁾. Veliko držav članic ⁽⁶⁾ omenja pobude, ki se osredotočajo na posebna vprašanja, kot so alkohol, tobak ali zdrava prehrana, ali poudarja pomen vzajemnega (peer-to-peer) izobraževanja za spodbujanje zdravega življenjskega stila.

Socialna vključenost

Pobude EU za odpravljanje brezposelnosti mladih pomembno prispevajo tudi k socialni vključenosti mladih. Večina držav članic ⁽⁷⁾ je mlade obravnavala tudi kot posebno ciljno skupino v evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti 2010. Te pobude izpostavljajo potrebo po odpravljanju revščine od zgodnje mladosti, da se prekine medgeneracijski krog revščine.

⁽¹⁾ UL C 137, 27.5.2010, str. 1.

⁽²⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 27.

⁽³⁾ UL C 164, 2.6.2011, str. 1.

⁽⁴⁾ *Entrepreneurship Education at School in Europe* (Podjetniško izobraževanje v šoli v Evropi), Evropska komisija, 2012.

⁽⁵⁾ UL C 319, 13.12.2008, str. 1.

⁽⁶⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 57.

⁽⁷⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 51.

Veliko držav članic ⁽¹⁾ potrjuje pomen medsektorskega pristopa k socialni vključenosti, ki jo na primer povezujejo s politikami izobraževanja, zaposlovanja ali zdravja. Veliko jih poroča o posebnih programih usposabljanja, namenjenih mladinskim delavcem, mladinskim voditeljem in mladim za razvoj medkulturne ozaveščenosti in odpravljanje predsodkov. Več držav članic ⁽²⁾ je navedlo primere ukrepov podpore za mlade v zvezi s stanovanjskim vprašanjem.

Priporoča se torej, naj države članice širijo informacije ter izdajajo z dokazi podprta poročila o socialnem položaju in življenjskih razmerah mladih. V zvezi s tem bi države članice lahko spodbudili tudi k sprejetju ukrepov za preprečevanje medgeneracijskega prenosa revščine in izključenosti s pomočjo medsektorskega sodelovanja.

Udeležba

Udeležba mladih je imela v zadnjih letih pomembno vlogo v mladinski politiki EU. Udeležba je jedro mladinske politike v vseh državah članicah; izvedenih je bilo več dejavnosti, med drugim razvoj struktur za vključitev mladih v postopek odločanja in pregled kakovosti participativnih mehanizmov. Izvajale so se tudi dejavnosti za spodbujanje širše udeležbe mladih, vključno s pripravo ustreznega informativnega gradiva in okrepitevijo spletnega dialoga.

Svet je svojo zavezanost temu področju potrdil z določitvijo „udeležbe mladih v demokratičnem življenju“ kot splošne prednostne naloge druge trojke predsedstev na področju mladih (druga polovica leta 2011–2012), v skladu s členom 165 Pogodbe o delovanju EU. Sprejel je tudi Resolucijo o spodbujanju novih in učinkovitih oblik participacije vseh mladih v demokratičnem življenju v Evropi ⁽³⁾. Strukturiran dialog je postal vse bolj vpliven instrument za vključevanje mladih v postopek odločanja. Vse države članice so ustanovile nacionalne delovne skupine za izvedbo posvetovanj z mladimi v svojih državah, s katerimi so prispevale k razpravam na ravni EU.

Komisija je sprejela ukrepe za povečanje zbirke podatkov o udeležbi, in sicer z javnomnenjsko raziskavo Eurobarometer „Mladi in mobilnost“ ⁽⁴⁾ ter prihajajočo študijo o spreminjajočih se vzorcih udeležbe mladih. Začela je tudi dva procesa, katerih rezultati bodo vidni v naslednjem triletnem obdobju, tj. prenovi evropskega mladinskega portala ⁽⁵⁾ kot interaktivne platforme za spletno udejstvovanje ter „kartico Mladi in mobilnost“, ki naj bi s spodbudami, informacijami in podpornimi storitvami še olajšala mobilnost in udeležbo mladih.

Udeležba mladih v političnem procesu se odraža na nove načine, na primer s podpisovanjem peticij, spletnimi komentarji, izjavami v družbenih medijih itd.

Države članice in Komisija bi zato morale ugotoviti, katere oblike udeležbe zadovoljujejo potrebe mladih, in jim zagotavljati podporo v različnih oblikah.

Prostovoljstvo

Države članice in Komisija so v okviru strokovne skupine sodelovale pri izvajanju Priporočila o mobilnosti mladih prostovoljcev v EU ⁽⁶⁾. Približno polovica držav članic ⁽⁷⁾ poroča, da so na podlagi tega priporočila povečale ozaveščenost o možnostih mobilnosti za mlade prostovoljce. Poleg Evropske prostovoljne službe številne države članice poročajo, da imajo dvo- ali večstranske programe izmenjav.

Številne države članice ⁽⁸⁾ poročajo, da so razvile nacionalne programe prostovoljstva ali vzpostavile novo civilno službo. Veliko držav članic navaja program Mladi v akciji, zlasti Evropsko prostovoljno službo, kot pomemben ali celo glaven okvir, v sklopu katerega se izvaja prostovoljstvo mladih v drugih državah. Več

⁽¹⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 45.

⁽²⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 47.

⁽³⁾ UL C 169, 9.6.2011, str. 1.

⁽⁴⁾ Mladi in mobilnost – analitična poročila, ciljna starostna skupina 15–30 let.

⁽⁵⁾ <http://europa.eu/youth>.

⁽⁶⁾ UL C 319, 13.12.2008, str. 8.

⁽⁷⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 75.

⁽⁸⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 69.

držav izvaja dvostranske ali večstranske programe izmenjav. V številnih državah je preprečevanje izključnosti del širših strategij za mlade in programov financiranja, ki zajemajo tudi prostovoljstvo.

Države članice si dejavno prizadevajo za zagotovitev ustreznega priznanja pomena izkušenj na področju prostovoljstva, denimo prek strategije Youthpass, ozaveščanja trga dela ali družbenega priznanja. Nekatere države članice nadaljujejo tudi izvajanje strateških pristopov za spodbujanje prostovoljstva mladih na poti do, denimo, uresničitve družbenih ciljev. V evropskem letu prostovoljstva (2011) so mladi in mladinske organizacije s sodelovanjem poudarjali mladinsko razsežnost prostovoljstva.

Glede na to, da je iz podatkov na splošno razvidno, da sodelovanje v čezmejnih prostovoljnih dejavnostih še vedno zadeva manjšino mladih Evropejcev, so države članice pozvane, naj opredelijo morebitne ovire za prostovoljstvo in preučijo možne ukrepe za njihovo odpravo ⁽¹⁾.

Kultura in ustvarjalnost

Države članice in Komisija na tem področju tesno sodelujejo v okviru Evropske agende za kulturo ⁽²⁾. Svet je pomen ustvarjalnosti, kulture in vloge mladih izpostavil v številnih svojih sklepih ⁽³⁾. Študija iz leta 2010 o dostopu mladih do kulture v Evropi ⁽⁴⁾, izvedena v okviru prenovljenega okvira, vsebuje primere dobrih praks in predloge za odpravo ovir, kot so stroški in razdalje.

Države članice sicer priznavajo povezave med kulturo, ustvarjalnostjo in mladinsko politiko, vendar nacionalna poročila o mladih ne vključujejo veliko dejavnosti na tem področju ukrepanja.

Mladi in svet

Komisija je prek mladinskega partnerstva s Svetom Evrope organizirala simpozije na visoki ravni o mladinski politiki v svojih vzhodnih in južnih sosedah ter na njih sodelovala ⁽⁵⁾. Svet je sprejel sklepe o vzhodni razsežnosti sodelovanja mladih ⁽⁶⁾, da bi se povečala ozaveščenost v Vzhodni Evropi in na Kavkazu. Sprejeta je bila tudi odločitev o vzpostavitvi „mladinskega okna vzhodnega partnerstva“, da bi se financiralo več možnosti za partnerstva in sodelovanje mladih v okviru programa Mladi v akciji. V Evropi in na Kitajskem so v letu mladih EU–Kitajska 2011 potekale različne dejavnosti. Komisija je prispevala tudi k mednarodnemu letu mladih v organizaciji ZN in vrhu mladih v Mehiki leta 2011. Poleg tega je v okviru dvostranskega sporazuma o sodelovanju s Kanado soorganizirala dve strateški konferenci.

Države članice poročajo, da so bile na tem področju ukrepanja dejavne pred letom 2010, in še naprej poudarjajo njegov pomen. Skoraj polovica držav članic ⁽⁷⁾ poroča, da so to vprašanje obravnavale v učnih načrtih ali kot del strategij mladinske politike. Večina držav članic zagotavlja mladim priložnosti za izmenjavo mnenj z oblikovalci politik o globalnih vprašanjih.

4.2 Izvedbeni instrumenti

Prenovljeni okvir uporablja niz namenskih instrumentov za izvajanje dejavnosti na osmih zgoraj opisanih področjih. V naslednjih odstavkih je na podlagi ocene Komisije in prispevkov iz nacionalnih poročil držav članic ocenjeno, kako uspešno so bili ti instrumenti uporabljeni za doseganje splošnih ciljev prenovljenega okvira

⁽¹⁾ Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2008 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji (UL C 319, 13.12.2008, str. 8).

⁽²⁾ UL C 287, 29.11.2007, str. 1.

⁽³⁾ UL C 326, 3.12.2010, str. 2; UL C 372, 20.12.2011, str. 19; UL C 169, 15.6.2012, str. 1.

⁽⁴⁾ Interarts, EACEA/2008/01.

⁽⁵⁾ Sharm-al-Sheikh (2010), Odesa (2011), Tbilisi (2012), Tunis (2012).

⁽⁶⁾ UL C 372, 20.12.2011, str. 10.

⁽⁷⁾ Dok. 13707/12 ADD 1, str. 86.

Oblikovanje politik na podlagi dokazov

Poleg prenovljenega okvira je Komisija skupaj s strokovnjaki, ki so jih imenovalе države članice in interesne skupine mladih, razvila pregled kazalnikov EU na področju mladih, ki je bil objavljen leta 2011 ⁽¹⁾. Ta pregled vključuje 40 kazalnikov, ki pokrivajo vseh osem področij ukrepanja.

V prvem delovnem obdobju prenovljenega okvira je Komisija izvedla dve študiji ⁽²⁾ in javnomnenjsko raziskavo Flash Eurobarometer o mladih. Mladinsko partnerstvo med EU in Svetom Evrope je prav tako prispevalo h krepitvi oblikovanja mladinske politike v Evropi na podlagi dokazov, in sicer prek evropskega centra znanja za področje mladinske politike (*European Knowledge Centre on Youth Policy*) in njegovih nacionalnih korespondentov ter skupine evropskih raziskovalcev na področju mladine (*Pool of European Youth Researchers*).

Vzajemno učenje

Poleg prenovljenega okvira so k vzajemnemu učenju prispevali tudi številni različni dogodki, vključno z dejavnostmi vzajemnega učenja, konferencami in seminarji, forumi na visoki ravni oziroma strokovnimi skupinami ter študijami in analizami.

Poleg priložnosti za izmenjavo izkušenj na konferencah in sestankih visokih uradnikov, pristojnih za mladino, študija Komisije ⁽³⁾ dokazuje, da je razvoj kazalnikov EU na področju mladih ne samo izboljšal priznavanje in prepoznavnost mladinske politike, ampak je sprožil tudi pozitiven razvoj v državah članicah tako pri medsektorskem sodelovanju kot tudi pri uporabi pristopa na podlagi dokazov. Vzpostavljene so strokovne skupine z nacionalnimi predstavniki, da bi preučile pregled kazalnikov in izvedle priporočilo Sveta o mobilnosti mladih prostovoljcev v EU. Vzajemno učenje je bilo omogočeno tudi s posebno dejavnostjo vzajemnega učenja o medsektorskem sodelovanju ⁽⁴⁾.

Nova strokovna skupina za vzajemno učenje o ustvarjalnem in inovativnem potencialu mladih in njihovih spretnostih, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem, pomembnih za zaposljivost, je bila ustanovljena maja 2012 ⁽⁵⁾. To je koristen ukrep za nadaljnji bolj strukturiran razvoj vzajemnega učenja v okviru odprte metode koordinacije na področju mladine.

Priporočeno je, da se usklajevanje dejavnosti vzajemnega učenja še bolj razvije. Komisija in države članice bi morale preučiti, kako bi se lahko podatki in primeri najboljših praks v državah članicah bolje uporabili, da bi bilo v prihodnosti oblikovano bolj učinkovito vzajemno učenje.

Redna poročila o napredku, širjenje rezultatov in spremljanje

Za to poročilo je Komisija razvila spletni vprašalnik o konkretnih predlogih ukrepov iz prenovljenega okvira. Tako je bilo mogoče narediti primerjalno oceno nacionalnih poročil o mladih, ki so jih predložile vse države članice ter Norveška, Švica, Črna gora in Hrvaška ⁽⁶⁾. Svoj prispevek je predložil tudi Evropski mladinski forum, platforma, na kateri so zastopane mednarodne nevladne mladinske organizacije in nacionalni mladinski sveti.

Komisija je poleg objave delovnega dokumenta služb Komisije k poročilu EU o mladih na svojem spletišču objavila tudi vsa nacionalna poročila o mladih. To poročilo bi moralo biti primerno razposlano na nacionalni ravni v državah članicah, kar je v skladu s prenovljenim okvirom, ki poziva k obsežnemu širjenju rezultatov poročanja.

⁽¹⁾ SEC(2011) 401.

⁽²⁾ Študija o dostopu mladih do kulture (InterARTS, 2010) in študija o udeležbi mladih v demokratičnem življenju (London School of Economics, 2012).

⁽³⁾ *Ocenjevanje praks pri uporabi kazalnikov na področjih, povezanih z mladino*. Končno poročilo Evropske komisije, GD za izobraževanje in kulturo (Ecorys, 2011).

⁽⁴⁾ V organizaciji španskega predsedstva.

⁽⁵⁾ UL C 169, 15.6.2012, str. 1.

⁽⁶⁾ Te štiri države, ki niso članice EU, so se odzvale vabilu k prostovoljni predložitvi nacionalnih poročil o mladih, ki ga je Komisija naslovila na države kandidatke za članstvo v EU in države Efte. Ločene prispevke so predložile tri jezikovne skupnosti Belgije.

Komisija in države članice bi morale preučiti, kako bi se lahko kazalniki, podatki in primeri najboljših praks v državah članicah bolje uporabili, da bi bila v prihodnosti oblikovana bolj celovita poročila EU o mladih.

Strukturiran dialog z mladimi in mladinskimi organizacijami

Strukturiran dialog z mladimi zagotavlja dober okvir za posvetovanje, vzajemno učenje in izmenjavo izkušenj med nacionalnimi oblikovalci mladinskih politik in mladimi na področju mladine. Vsakih šest mesecev država, ki predseduje Svetu EU, organizira konferenco EU o mladih s podporo Komisije. Na teh konferencah se zberejo mladi in oblikovalci politike iz vse EU, da razpravljajo o rezultatih strukturiranega dialoga in pripravijo skupna priporočila, ki prispevajo v postopek, s katerim Svet sprejema resolucije ali sklepe.

Vse države članice so zgodaj v prvem obdobju ustanovile nacionalne delovne skupine za strukturiran dialog z mladimi. Strukturiran dialog, ki je razvita in uradna metoda posvetovanja z mladimi, je postal dinamičen sestavni del oblikovanja mladinske politike. Posvetovanja, ki so bila izvedena med prvim trojnim predsedstvom (2010–2011), so prinesla dragocena skupna priporočila oblikovalcev mladinske politike in mladih o najbolj perečih vprašanih zaposlovanja. V razvijajočem se dialogu sodeluje vse več posameznikov:

Leta 2011 se je začelo drugo obdobje strukturiranega dialoga na temo udeležbe mladih. V procesu so neposredno sodelovali številni mladinski voditelji in mladi.

Za izboljšanje postopka posvetovanja in njegovega spremljanja bi bilo treba v nacionalnih delovnih skupinah spodbuditi sodelovanje drugih strokovnjakov na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni, odvisno od zadevne prednostne teme strukturiranega dialoga. Tudi rezultate strukturiranega dialoga bi bilo treba razširjati med interesnimi skupinami v različnih sektorjih. V procesu bi morala biti jasno razvidna vloga raziskovalcev mladinskega področja.

Treba bi bilo okrepiti konferenco EU o mladih kot forum za strukturiran dialog med vsemi mladimi, mladinskimi organizacijami in nosilci odločanja, da bi dosegli konkretne politične rezultate. Če je le možno, bi bilo treba spodbuditi sodelovanje raziskovalcev mladinskega področja.

Uporaba programov EU

Program Mladi v akciji je ključni instrument za podporo prenovljenemu okviru in je skupaj s programom Vseživljenjsko učenje prispeval k učni mobilnosti mladih. Osredotoča se na dejavnosti neformalnega učenja za mlade, mladinske delavce in mladinske organizacije. V skladu s prenovljenim okvirom spodbuja občutek državljanstva in solidarnosti med mladimi, mladinsko delo, prostovoljstvo in civilne dejavnosti pa izpostavlja kot primerno okolje za pridobivanje prečnih spretnosti. V programu je leta 2010 sodelovalo okoli 150 000, leta 2011 pa okoli 185 000 posameznikov, kar pomeni veliko povečanje v primerjavi z začetkom programa (111 000 sodelujočih v letu 2007).

Skoraj vse države članice poročajo, da so za vključitev mladih na trg dela uporabile druge vire financiranja EU, kot so Evropski socialni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj in/ali program za zaposlovanje in socialno solidarnost Progress. Kohezijski skladi so se uporabljali tudi za podporo razvoju aktivnega državljanstva, udeležbe in kompetenc mladih.

Priporočeno je, da program Mladi v akciji in prihodnji program EU za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport podpirata izvajanje prenovljenega okvira in ne posegata v pogajanja o prihodnjem večletnem finančnem okviru.

5. NASLEDNJE OBDOBJE PRENOVLJENEGA OKVIRA EU (2013–2015)

Krepitev povezave med prenovljenim okvirom in strategijo Evropa 2020

V skladu z resolucijo Sveta o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine bo za vsako delovno obdobje določena vrsta prednostnih nalog za evropsko sodelovanje, da bi se prispevalo k področjem ukrepanja, opredeljenim v okviru. Prednostne naloge za naslednje obdobje je treba sprejeti na podlagi tega poročila EU o mladih.

V prvem obdobju so se predsedstva Svetu EU osredotočala na „zaposlovanje in podjetništvo“ ter „udeležbo“. Prenovljeni okvir in njegova področja delovanja zajemajo celoten niz vprašanj, ki zadevajo mlade na prehodu v zaposlitev, vendar nanje vplivajo različno. Prenovljeni okvir zlasti priznava in krepi medsebojno povezanost teh področij in zainteresiranih strani, da se zagotovijo učinkoviti instrumenti za uskladitev politik in doseganje sinergij.

Poročila EU in držav o mladih potrjujejo trdnost in pomen prenovljenega okvira in njegova dva splošna cilja: (i) ustvariti več možnosti in enake možnosti za vse mlade v izobraževanju in na trgu dela ter (ii) spodbujati državljanstvo, socialno vključenost in solidarnost. Oba cilja sta v skladu s strategijo Evropa 2020, letnim pregledom rasti 2012 ter pobudama Mladi in mobilnost in Priložnosti za mlade.

Prednostne naloge za naslednje delovno obdobje bi morale odsevati zdajšnje splošne prednostne naloge in dejavnosti v okviru strategije Evropa 2020. Brezposelnost mladih bo še naprej visoko na seznamu prednostnih nalog EU. Države članice bi se morale ob upoštevanju letnega pregleda rasti 2012 in morebitnih sprememb prednostnih nalog na podlagi letnega pregleda rasti 2013 ter pobude Priložnosti za mlade osredotočiti zlasti na mlade, ki niso zaposleni ali se ne izobražujejo oziroma usposablajo, ter pri tem v celoti uporabiti razpoložljiva finančna sredstva EU. Okrepiti bi morale prizadevanja za povečanje dostopa mladih do dela, vajeništva in pripravništva ter izboljšanje njihove zaposljivosti.

Komisija podpira prizadevanja držav članic z novimi pobudami EU, kot so „Tvoja prva zaposlitev EURES“, ki mladim pomaga pri iskanju dela v tujini, podpora razvoju jamstev za mlade⁽¹⁾ in okvir kakovosti za pripravništva, kjer ima lahko mladinsko delo pomembno vlogo v sodelovanju z izobraževalnimi ustanovami in službami za zaposlovanje. Povečala je tudi možnosti za učno mobilnost v okviru programov Vseživljenjsko učenje⁽²⁾ in Mladi v akciji⁽³⁾. Poleg tega se lahko s pomočjo medsektorskih orodij, razvitih v okviru prenovljenega okvira, spodbujajo partnerstva med različnimi akterji, ki mladim pomagajo pri vseh različnih vidikih prehoda iz izobraževanja v zaposlitev, kot so službe za zaposlovanje, izobraževalne ustanove, mladinsko delo, socialne službe, delodajalci in mladi sami.

Tesnejše sodelovanje na terenu je lahko koristno za zagotavljanje prilagojenih pristopov, zlasti za mlade, ki imajo zapletenejšo življenjske razmere ali ki se jih težko doseže s konvencionalnimi metodami. Prenovljeni okvir lahko vpliva tudi na spodbujanje in priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja prek mladinskega dela ter spodbujanje udeležbe v mladinskih organizacijah za pridobivanje prečnih spretnosti. Tako lahko prispeva h krepitvi sinergij med različnimi oblikami formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja.

Razmere na trgu dela in brezposelnost imajo povezane socialne učinke. Letni pregled rasti 2012 vsebuje jasne znake povečanja števila ljudi s tveganjem dohodkovne revščine, zlasti revščine otrok, in socialne izključenosti, v večini ekstremnih primerov s hudimi zdravstvenimi težavami in brezdomstvom. Vse več mladim grozi socialna izključenost.

Mladim resno grozita socialna izključenost in revščina, zato je krovni cilj strategije Evropa 2020 zmanjšanje deleža prebivalstva EU, za katerega obstaja tveganje socialne izključenosti in revščine, za 20 milijonov ali 25 % do leta 2020. Delež mladih, ki jim to grozi, je večji kot v splošni populaciji. Med letoma 2009 in 2010 je bilo povečanje števila ogroženih mladih veliko večje kot v splošni populaciji. Ogroženo je tudi dobro počutje mladih: čeprav je posledica visoke stopnje brezposelnosti večje število družin z nizkim dohodkom in gospodinjstva brez delovno aktivnih članov, mladim pa najbolj grozita revščina in socialna izključenost, je kriza vplivala tudi na zdravje in dobro počutje mladih. Brezposelnost, ubožanje,

⁽¹⁾ Komisija namerava do konca leta 2012 predlagati priporočilo Sveta o smernicah za vzpostavitev jamstev za mlade.

⁽²⁾ 130 000 delovnih praks v podjetjih v letu 2012 v drugih državah EU za univerzitetne študente in udeležence poklicnega izobraževanja.

⁽³⁾ Možnosti za 10 000 mladih v okviru Evropske prostovoljne službe.

neustrezne stanovanjske razmere in razdor v družini močno povečujejo tveganje za duševne zdravstvene težave, kot so depresija, zloraba alkohola in samomor. Ker lahko posledice škode za zdravje in dobro počutje pogosto trajajo vse življenje, še posebej močno vplivajo na mlade.

Prenovljeni okvir ima lahko vlogo pri sodelovanju vseh mladih v različnih vidikih družbe. Obravnava številne izzive, povezane z izključenostjo, odtujitvijo in prizadevanji mladih za samostojno in odgovorno življenje. V prihodnjih letih bi se moral prenovljeni okvir bolj osredotočati na socialno vključenost ter zdravje in dobro počutje mladih. V ta namen pa se mora prenovljeni okvir bolj osredotočati na udeležbo v demokratičnih in družbenih dejavnostih ter mladinsko delo obravnavati kot osnovo za razvoj življenjskih spretnosti mladih, njihov splošni osebni razvoj in razvoj občutka pripadnosti družbi, v kateri živijo.

Države članice in Komisija bi morale za boljši odziv na omenjene izzive preučiti načine za nadaljnjo okrepitev strokovnega znanja in dostopa do primerov dobrih praks na področjih, kjer bi bila odprta metoda koordinacije lahko uporabljena za ustvarjanje dodane vrednosti. Zato se predlaga, da bi posebna področja socialne vključenosti ter zdravje in dobro počutje mladih imeli korist od tega načina sodelovanja.

Nadaljnje izvajanje

Medsektorsko sodelovanje se lahko še izboljša na vseh področjih politike, ki zadevajo mlade. Države članice in Komisija bi si morale prizadevati za nadaljnjo krepitev medsektorskega sodelovanja na nacionalni in evropski ravni. Potrebna so tudi dodatna prizadevanja za oblikovanje mladinske politike bolj na podlagi dokazov ter izmenjavo dobrih praks z vzajemnim učenjem.

Mladinska politika mora nadaljevati dialog z mladimi, da bi v celoti razumela izzive, s katerimi se srečujejo, ter njihova pričakovanja do oblikovalcev politike in tistih, ki mladim zagotavljajo podporne storitve. Strukturiran dialog z mladimi je možno še dodatno razviti, in sicer z nadaljnjim ocenjevanjem procesa in izida strukturiranega dialoga na podlagi priporočil, danih ob evropskem tednu mladih, in ugotovitev iz tega poročila, bolj vključujočim članstvom nacionalnih delovnih skupin in z zagotavljanjem, da oblikovalci politik bolj upoštevajo priporočila mladih.

Komisija bo razvila „kartico Mladi in mobilnost“, da se mladim olajša mobilnost znotraj Evrope. Z novimi interaktivnimi orodji Evropskega mladinskega portala bo pomagala vsem mladim, zlasti tistim z manj možnostmi, in olajšala dialog z njimi. Mladinska politika bo preučila tudi ukrepe za spodbujanje ustvarjalnega in inovativnega potenciala mladih pri spopadanju z izzivi, povezanimi z zaposlovanjem, zaposljivostjo in vključevanjem ⁽¹⁾.

Program Mladi v akciji in prihodnji program EU za mlade in druge upravičence bosta imela posebno vlogo pri podpori tem pobudam.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

Izvajanje prvega triletnega delovnega obdobja prenovljenega okvira 2010–2012 je pokazalo, da prenovljeni okvir pomeni trajno in prožno ogrodje za celo vrsto ukrepov Komisije, držav članic in drugih relevantnih zainteresiranih strani. S svojim medsektorskim in vsevključujočim pristopom je vzbudil zanimanje in navdihnil ne samo države članice EU, temveč tudi države izven EU.

Prenovljeni okvir je služil kot sredstvo za povezovanje področij ukrepanja, med drugim zaposlovanja in podjetništva, izobraževanja in usposabljanja ter socialne vključenosti, z namenom razvoja večstranskih rešitev za pomoč mladim. To se je izkazalo za primerno na primer pri iskanju rešitev za odpravo trenutnih visokih stopenj brezposelnosti mladih in podporo vse večjemu številu mladih, ki niso zaposleni ali se ne izobražujejo oziroma usposabljujejo. Mladinsko delo je prispevalo k razvoju mladih in lahko naredi še več na vseh področjih ukrepanja.

⁽¹⁾ Sklepi Sveta o spodbujanju ustvarjalnega in inovativnega potenciala mladih (UL C 169, 15.6.2012, str. 1).

Udeležba mladih v demokratičnem življenju je v središču mladinske politike. S poglobljanjem in širitvijo dialoga z mladimi se ne povečujeta zgolj kakovost in legitimnost mladinske politike, ampak tudi pričakovanja do EU in njenih držav članic. EU mora storiti vse, kar je v njeni moči, za spodbujanje mladih Evropejcev, da se vključijo v oblikovanje prihodnosti EU, zlasti na področjih, ki so zanje najpomembnejša, kot so pokazala posvetovanja in javnomnenjske raziskave. Pri tem imajo mladinske organizacije in mladinsko delo ključno vlogo.

Da bi še povečali prispevek prenovljenega okvira k doseganju ciljev strategije Evropa 2020, mora njegovo drugo triletno delovno obdobje (2013–2015) zlasti obravnavati izzive, s katerimi se mladi srečujejo zaradi krize. Poudarek mora še naprej ostati na zaposlovanju in podjetništvu ter večjemu dostopu do dela, kot tudi razvoju inovativnih in ustvarjalnih sposobnosti mladih. Prenovljeni okvir se mora bolj osredotočati tudi na socialno vključenost, zdravje in dobro počutje.

Sedanji program Mladi v akciji prispeva k doseganju ciljev prenovljenega okvira. Prihodnji program EU za mlade bi moral še naprej prispevati k doseganju teh ciljev.
